

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра державного управління, публічного адміністрування
та економічної політики

Проректор з навчально-методичної роботи

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Освітньо-професійна програма Публічне управління

Завідувач(ка) кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики

_____ Гавкалова Н. Л.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Підписано КЕП. Серійний номер: 2B6C7DF9A3891DA10400000090D8BB0053A66003

Гарант освітньо-професійної програми Публічне управління

_____ Грузд М. В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Укладачі:

_____ Гавкалова Н. Л.
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ Болотова О. О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Підписано КЕП. Серійний номер: 2B6C7DF9A3891DA10400000090D8BB0053A66003

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2023

УДК 351(076.034)

Н31

Укладачі: Н. Л. Гавкалова

О. О. Болотова

Затверджено на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики.

Протокол № 15 від 11.02.2023 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Наскрізна програма практики для студентів спеціальності Н31 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньої програми «Публічне управління» першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Н. Л. Гавкалова, О. О. Болотова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 16 с.

Подано принципи, види, терміни та місце проведення практики. Уміщено процес організації практики, цілі та завдання практики. Наведено вимоги до звіту з практики, форми та методи контролю, а також систему оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для викладачів та студентів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньої програми «Публічне управління» першого (бакалаврського) рівня.

УДК 351(076.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2023

Вступ

Наскрізну програму практики складено, відповідно до Положення про проведення практики студентів Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, розробленого, згідно із Законом України «Про вищу освіту», Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993 р. № 93, Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, уведеного в дію наказом університету від 24.01.2022 р. № 44, стандартами вищої освіти, освітньо-професійною програмою «Публічне управління», першого (бакалаврського) рівня спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Програма практичної підготовки дозволяє здобувачам вищої освіти скласти чітке уявлення про те, що їм доведеться виконувати під час практики, як вирішити індивідуальне завдання, яку допомогу вони можуть дістати від керівників практики, закладу вищої освіти та підприємства (організації, установи), а також працівників (керівників) підприємства, із якими вони будуть зустрічатися під час практики.

Здобувачі вищої освіти дістануть необхідний обсяг практичних знань і умінь, відповідно до складених робочих програм практик.

1. Види, загальні характеристики, мета та заплановані результати практик

1.1. Види практик (табл. 1):

Таблиця 1

Види практик

Курси	Назви практик	Очна (денна) форма навчання	Заочна форма навчання	Кафедри, що забезпечують організацію	Тривалість практики	Семестри
III	Виробнича	+	–	державного управління, публічного адміністрування та економічної політики	2	6-й
IV	Виробнича	–	+	державного управління, публічного адміністрування та економічної політики	4	8-й
	Науково-дослідна	+	–	державного управління, публічного адміністрування та економічної політики	2	8-й
	Переддипломна практика	+	–	державного управління, публічного адміністрування та економічної політики	6	8-й
V	Переддипломна практика	+	+	державного управління, публічного адміністрування та економічної політики	4	10-й

1.2. Характеристика практик (табл. 2).

Усі види практик є обов'язковими освітніми компонентами.

Таблиця 2

Характеристика практик

Курси	Назви практик	Очна (денна) форма навчання	Заочна форма навчання	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестри	Форми контролю
III	Виробнича	+	–	3	90	6	Звіт
IV	Виробнича	–	+	3	90	8	Звіт
	Науково-дослідна	+	–	5	150	8	Звіт
	Переддипломна практика	+	+	8	240	10	Звіт

1.3. Мета практик:

1.3.1. Мета виробничої практики – розвиток професійної підготовки студентів, закріплення знань, які отримані в результаті навчального процесу, в умовах реальної практичної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, а також організацій та установ державної форми власності.

1.3.2. Мета науково-дослідної практики – набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань у сфері публічного адміністрування, підбір фактичного матеріалу для написання дипломної роботи.

1.3.3. Мета переддипломної практики – закріплення та поглиблення знань, які одержали студенти під час навчання, формування у них професійних знань і навичок для ухвалення самостійних рішень під час практичної роботи в сучасних умовах, виховання потреби щоденно поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в подальшій діяльності.

1.4. Заплановані компетентності та результати навчання (табл. 3):

Таблиця 3

**Заплановані компетентності та результати навчання
за видами практик**

Спеціальні компетентності	Загальні компетентності	Результати навчання
Виробнича практика		
СК 1, СК 7	–	ПРН 13
СК 4	–	ПРН 8, ПРН 13,
СК 8, СК 10, СК 12	–	ПРН 14
СК 8, СК 10	–	ПРН 16, ПРН 17
–	ЗК 2, ЗК 3, ЗК 5, ЗК 12, ЗК 13	ПРН 13, ПРН 16, ПРН 17
–	ЗК 4	ПРН 15
–	ЗК 13	ПРН 8
Науково-дослідна практика		
СК 1	–	ПРН 13
СК 4	–	ПРН 8, ПРН 13
СК 6, СК 10	–	ПРН 8
СК 7	–	ПРН 13
СК 8, СК 10	–	ПРН 14, ПРН 16, ПРН 17
СК 12	–	ПРН 8, ПРН 14
–	ЗК 2, ЗК 3, ЗК 5, ЗК 12, ЗК 13	ПРН 13, ПРН 16, ПРН 17
Переддипломна практика		
СК 2, СК 4, СК 5	–	ПРН 10
СК 3	–	ПРН 2, ПРН 3
СК 5	–	ПРН 11
СК 6, СК 7, СК 8, СК 10, СК 11, СК 13	–	ПРН 11, ПРН 16, ПРН 17
СК 6	–	ПРН 10
СК 9	–	ПРН 11
СК 12	–	ПРН 10, ПРН 16, ПРН 17
–	ЗК 5, ЗК 6, ЗК 8, ЗК 9, ЗК 10	ПРН 10
–	ЗК 10	ПРН 2, ПРН 10

Примітка.

ЗК 2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність працювати у команді.

ЗК 8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів діяльності).

СК 1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

СК 2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК 3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

СК 4. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

СК 5. Здатність використовувати систему електронного документообігу.

СК 6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

СК 7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК 8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

СК 9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

СК 10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

СК 11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

СК 12. Здатність організувати систему е-документообігу в публічних установах і організаціях.

СК 13. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку систем на загальнодержавному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

ПРН 2. Застосовувати норми та правила професійного спілкування українською мовою.

ПРН 3. Уміти усно і письмово спілкуватися іноземною мовою.

ПРН 8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

ПРН 10. Уміти користуватися системою електронного документообігу.

ПРН 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

ПРН 13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

ПРН 14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.

ПРН 15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.

ПРН 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

ПРН 17. На основі принципів системного аналізу та комплексного підходу готувати програмні документи щодо розвитку публічного управління та адміністрування.

2. Зміст практик

2.1. Виробнича практика:

1. Набуття навичок роботи в сфері професійної діяльності за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

2. Вивчення та аналіз завдань і принципів функціонування державних установ та органів місцевого самоврядування.

3. Вивчення та аналіз напрямів функціонування державних установ та органів місцевого самоврядування.

4. Вивчення статусу та функціональних обов'язків посадових осіб державних установ й органів місцевого самоврядування та правових основ їхньої діяльності.

5. Вивчення особливостей правового регламентування державних установ та органів місцевого самоврядування.

2.2. Науково-дослідна практика:

1. Набуття досвіду в дослідженні актуальної наукової проблеми.

2. Підбір необхідних матеріалів для виконання випускної кваліфікаційної роботи.

2.3. Переддипломна практика:

1. Закріплення, розширення та поглиблення теоретичних знань з метою формування вміння використовувати функціональні обов'язки в межах посад спеціалістів-держслужбовців органів державної служби та місцевого самоврядування, визначених вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики і посадовими обов'язками.

2. Уміння використовувати набуті теоретичні знання, розвивати професійне мислення, критичне осмислення розвитку певних процесів, визначення основних чинників впливу на них, прогнозування їх дії у перспективному періоді та обґрунтування рішень управлінського типу.

3. Набуття практичного досвіду роботи в сфері публічного адміністрування та навичок самостійного дослідження розвитку соціально-економічних відносин як елемента науково-дослідної роботи, пошуку і формування нових знань теоретичного та практичного значення.

4. Розвиток уміння самостійного поповнення й оновлення своїх знань і їхнього творчого використання у практичній діяльності.

5. Збирання фактичного матеріалу для виконання роботи.

3. Вимоги до баз практик

3.1. Виробнича практика:

1. Проведення виробничої практики здійснюється в університеті та в державних установах та органах місцевого самоврядування.

2. Практику розпочинають із ознайомлення студентів-практикантів із організаційною структурою бази практики, її традиціями, досягненнями.

3. Відбувається підготовка індивідуальних завдань для проходження практики.

4. Проводиться визначення форм і методів контролю за проходженням практики; розроблення вимог щодо підготовки та оформлення звіту за результатами проходження практики.

3.2. Науково-дослідна практика:

1. Проведення науково-дослідної практики здійснюється в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця.

2. Практику розпочинають із ознайомлення студентів-практикантів із організаційною структурою бази практики, її традиціями, досягненнями.

3. Відбувається підготовка індивідуальних завдань для проходження практики.

4. Проводиться визначення форм і методів контролю за проходженням практики; розроблення вимог щодо підготовки та оформлення звіту за результатами проходження практики.

3.3 Переддипломна практика:

1. Базою для проходження переддипломної практики можуть бути: підприємства державної форми власності, організації, державні фінансові установи, органи місцевого самоврядування.

2. Практику розпочинають із ознайомлення студентів-практикантів із організаційною структурою бази практики, її традиціями, досягненнями.

3. Проводиться визначення кола обов'язків та прав студентів-практикантів; установлення загальних засад керівництва практикою; визначення форми проведення практики.

4. Проводиться визначення форм і методів контролю за проходженням практики; розроблення вимог щодо підготовки та оформлення звіту за результатами проходження практики.

4. Організація проведення та керівництво практиками

4.1. Виробнича практика:

1. Проведення виробничої практики здійснюється в університеті й у державних установах та органах місцевого самоврядування.

2. Керівництво практикою студента здійснюється представниками закладу вищої освіти і баз практики.

3. Студенти зобов'язані:

повністю і самостійно виконувати завдання, передбачені програмою та календарним планом практики;

здійснити збирання, систематизацію, оброблення й аналіз первинної економіко-управлінської інформації та ілюстративних матеріалів за програмою практики;

забезпечити необхідну якість виконаної роботи за планом підрозділу й її результати;

регулярно вести записи в щоденнику практики про характер виконаної роботи та завдань і своєчасно надавати його для контролю керівникам практики;

виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку, суворо дотримуватися правил охорони праці;

оформити та захистити звіт за результатами проходження практики.

4.2. Науково-дослідна практика:

1. Проведення науково-дослідної практики здійснюється в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця.

2. Керівництво практикою студента здійснюється представниками закладу вищої освіти і баз практики.

3. Студенти зобов'язані:

повністю і самостійно виконувати завдання, передбачені програмою та календарним планом практики;

здійснити збирання, систематизацію, оброблення й аналіз первинної економіко-управлінської інформації та ілюстративних матеріалів за програмою практики;

забезпечити необхідну якість виконаної роботи за планом підрозділу та її результати;

регулярно вести записи в щоденнику практики про характер виконаної роботи та завдань і своєчасно надавати його для контролю керівникам практики;

виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку, суворо дотримуватися правил охорони праці;

оформити та захистити звіт за результатами проходження практики.

4.3. Переддипломна практика:

1. Базою для проходження переддипломної практики можуть бути: підприємства державної форми власності, організації, державні фінансові установи, органи місцевого самоврядування.

2. Керівництво практикою студента здійснюється представниками закладу вищої освіти і баз практики.

3. Студенти зобов'язані:

повністю і самостійно виконувати завдання, передбачені програмою та календарним планом практики;

здійснити збирання, систематизацію, оброблення й аналіз первинної економіко-управлінської інформації та ілюстративних матеріалів за програмою практики;

забезпечити необхідну якість виконаної роботи за планом підрозділу та її результати;

регулярно вести записи в щоденнику практики про характер виконаної роботи та завдань і своєчасно надавати його для контролю керівникам практики;

виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку, суворо дотримуватися правил охорони праці;
оформити та захистити звіт за результатами проходження практики.

5. Оцінювання результатів практики

Оцінюють результати проходження й захисту практики за 100-бальною системою оцінювання результатів навчання, прийнятою в університеті (табл. 4).

Таблиця 4

Шкала оцінювання результатів проходження й захисту практики

Оцінка (за чотирибальною шкалою)	Оцінка (за стобальною шкалою)
Диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89
Задовільно	60 – 73
Незадовільно	1 – 59
Недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	1 – 59

Підсумкова кількість балів, набута здобувачем вищої освіти за результатами проходження практики, ураховує:

відгук керівника від бази практики;

відгук керівника від кафедри;

презентацію здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;

відповіді на запитання.

Здобувачі вищої освіти, які не захистили у призначений термін звіти із практики, будуть мати академічну заборгованість.

Критерії оцінювання

Виробнича практика:

1 – 59 балів – звіт не надано, відповіді на запитання не надано;

60 – 73 бали – звіт виконано, але відправлено на опрацювання керівником від ЗВО або від бази практики, відповіді на запитання не надавалися в повному обсязі;

74 – 89 балів – звіт виконано та надано керівнику практики від ЗВО або від бази практики вчасно та у повному обсязі, відповіді на запитання надано, але відсутня презентація звіту;

90 – 100 балів – звіт виконано та надано керівнику практики від ЗВО або від бази практики вчасно та у повному обсязі, в звіті проведено не лише аналітичну роботу, а й подано пропозиції для удосконалення роботи бази практики, відповіді було надано на всі запитання в повному обсязі, презентація висвітлила всі важливі моменти дослідження.

Науково-дослідна практика:

1 – 59 балів – звіт не надано, відповіді на запитання не надано;

60 – 73 бали – звіт виконано, але відправлено на опрацювання керівником від ЗВО, відповіді на запитання не надавалися в повному обсязі;

74 – 89 балів – звіт виконано та надано керівнику практики від ЗВО вчасно та у повному обсязі, відповіді на запитання надано, але відсутня презентація звіту.

90 – 100 балів – присутня наукова новизна розглянутої тематики, відповіді було надано на всі запитання в повному обсязі, презентація висвітлила всі важливі моменти дослідження.

Переддипломна практика:

1 – 59 балів – звіт не надано, відповіді на запитання не надано;

60 – 73 бали – звіт виконано, але відправлено на опрацювання керівником від ЗВО або від бази практики, відповіді на запитання не надавались в повному обсязі;

74 – 89 балів – звіт виконано та надано керівнику практики від ЗВО або від бази практики вчасно та у повному обсязі, відповіді на запитання надано, але відсутня презентація звіту;

90 – 100 балів – звіт виконано та надано керівнику практики від ЗВО або від бази практики вчасно та у повному обсязі, в звіті проведено

не лише аналітичну роботу, а й подано пропозиції для удосконалення роботи бази практики, відповіді було надано на всі запитання в повному обсязі, презентація висвітлила всі важливі моменти дослідження.

Рекомендована література

1. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

2. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця [Електронний ресурс] : наказ № 5 від 26.10.2020 р. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>.

3. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.

4. Положення про організацію практики студентів у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (нова редакція) [Електронний ресурс] : наказ ректора № 44 від 24.01.2022 р. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Polozhennya-pro-praktyku-HNEU.pdf>.

5. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р. (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1556-18>.

6. Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 р. (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2145-19>.

Зміст

Вступ.....	3
1. Види, загальні характеристики, мета та заплановані результати практик.....	4
2. Зміст практик.....	8
3. Вимоги до баз практик.....	9
4. Організація проведення та керівництво практиками.....	10
5. Оцінювання результатів практики.....	12
Рекомендована література.....	14

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Наскрізна програма практики
для студентів спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне управління»
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Гавкалова** Наталія Леонідівна
Болотова Олена Олегівна

Відповідальний за видання *Н. Л. Гавкалова*

Редактор *А. С. Ширініна*

Коректор *Н. В. Завгородня*

План 2023 р. Поз. № 51 ПП. Обсяг 16 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*